

[Prieme.]

fastsatte højere Priser, Prisstigninger, der skyldes Eksportprisernes Stigning, og endelig Prisstigninger, som er i Strid med Bestemmelserne om Avanceberegningen i den nugældende Lov.

Ser vi nu paa disse Aarsager, vil enhver sikkert indrømme, at de Prisstigninger, der sker som Følge af Importvarernes Stigning, ikke kan hindres af Priskontrollen. Hvis denne vil fastsætte, at Priserne her i Landet paa Importvarer eller paa Varer, hvortil der skal anvendes Raavarer fra Udlandet, ikke maa stige, naar Indkøbspriserne udefra sættes op, vil det kun betyde, at disse Varer, som Udlandet kræver højere Priser for, ikke kan indkøbes, og ingen kan i Øjeblikket forsvare at gennemføre en indenlandsk Prislovgivning, der vil lægge Hindringer i Vejen for Importen, dels fordi Importen som bekendt gennem Clearing-Systemet i alt væsentligt er den Betaling, vi faar for vor Eksport, dels fordi det vil standse Beskæftigelsen. Endvidere er det ganske givet, at Prisstigninger, der følger af Importafgift og Omsætningsafgift, Forhøjelser af Transport, Lønninger m. v., nødvendigvis maa lægges paa Varerne, idet, som jeg senere skal komme til, Erhvervsvirksomhedernes Avance gennem Prisloven er begrænset og fastlagt og derfor ikke kan bære disse Afgifter.

Prisstigninger, der følger af de høje Korn- og Melpriser, maa nødvendigvis ogsaa lægges paa Varerne, hvad man vel heller ikke vil benægte. Hertil kommer de Prisstigninger, som følger af vore Eksportvarers Stigning. I Almindelighed vil man mene, at Varerne herhjemme maa sælges til en tilsvarende Pris, som Eksportvarerne kan opnaa, men i en Dyrtd og i en Tid, hvor Eksportpriserne er stærkt stigende, kan det her som paa andre Omraader blive nødvendigt at gribe ind for at sikre Befolkningen visse Fornødenheder, f. Eks. ved at visse Kvantiteter af de paagældende Varer, der er nødvendige til Befolkningens Fødemidler, forbeholdes det indenlandske Forbrug til en rimelig Pris. Men her maa det naturligvis paases, at den Pris, som Producenterne opnaar, vil dække Produktionsudgifterne og Avancen efter Prislovens almindelige Pris- og Avancebestemmelser, som ogsaa andre Erhvervsgrene er underkastet. — Jeg vil f. Eks. nævne, at jeg ikke, hvis jeg fremstiller en Vare og kan sælge den til en meget høj Pris til Udlandet, er berettiget til at tage denne Pris ogsaa for Varen herhjemme; jeg maa følge Prisloven og kan kun tage min tilmaalte almindelige

Nettoavance, og hvis man mener, at en Del af Varerne bør sælges her i Landet, tvinger man mig ved Eksportforbud til at sælge Varerne her. Dette bliver imidlertid et Spørgsmaal, som jeg ogsaa om et Øjeblik skal komme til; det vedrører Priskontrollen og Producenterne og ikke de erhvervsdrivende, der handler med disse Varer.

Endelig er der de Prisstigninger, som fastsættes i Strid med den gældende Lovs Bestemmelser. Naar man ser paa disse Aarsager til Prisstigning, vil man finde, at der kun er to Punkter, paa hvilke der med Ret og Billighed kan sættes ind, nemlig med Hensyn til at fastsætte en Indenlandspris for de Varer, hvor stor Efterspørgsel fra Udlandet driver Prisen højere op, end Befolkningens nødvendige Forsyning kan være tjent med, og end Producenterne under de ekstraordinære Forhold med Billighed kan forlange; det andet Punkt er at sørge for, at den gældende Prislovs Bestemmelser overholdes.

Hvad det første Punkt nu angaar, saa har Handelsministeren i Prisloven og i Loven om Vareforsyning fuldt ud Myndighed til at træffe nødvendige Foranstaltninger til at fastsætte Maksimalpriser paa det indenlandske Marked, saavel for hele Produktionen af en Vare som for et bestemt rationeret Kvantum, og til at fastsætte en rimelig Avancebegrænsning, ja, for øvrigt ogsaa til at fastsætte Priser og Avancer, som andre med god Grund maaske kan kalde urimelig smaa.

Jeg skal slet ikke komme ind paa en nærmere Udredning af, hvorvidt eller i hvilken Grad saadanne Maksimalpriser, saadan Rationering og andre Indgreb findes nødvendige, formaalstjenlige, berettigede eller maaske urimelige, jeg vil kun fastslaa, at Myndighed har man allerede i de nugældende Love. Med Hensyn til Avancebestemmelserne giver den nuværende Lov i § 8 Administrationen saa stor en Myndighed, som et Priskontrolraad overhovedet kan forlange. Ingen Varepris maa nemlig ansættes højere, end hvad der for vedkommende Vare svarer til virkelig medgaaede nødvendige Udgifter til Indkøb, Fremstilling, Forhandling og Transport med Tillæg af en rimelig Nettoavance. Videre er det bestemt, at denne Nettoavance pr. Kvantum i Kroner og Øre ikke maa overstige den for vedkommende Vare sædvanlige Nettoavance. Det vil sige, at hvis en Erhvervsvirksomhed, Produktion eller Handel tidligere har haft en Nettoavance, altsaa et rent Overskud, ren Løn for at drive denne Forretning, paa f. Eks. 1 Kr. pr. Kvantum, saa maa man